

Informace rodičům a školám pro případ zavšivení dětí

Zavšivení (pedikulóza)

je považována za infekční onemocnění hroící především šířením v dětském kolektivu. Z důvodu ochrany zdraví dětí v kolektivu by školky a školy neměly zařazovat zavšivené děti do docházky, samy ovšem nemohou takové opatření učinit. Diagnostikovat onemocnění mohou pouze lékaři, popř. rodiče, nikoli učitelé či vychovatelé. Proto je nutné apelovat na rodiče, aby při každém zaznamenaném výskytu živých všů u svých dětí vždy informovali školu, aby mohli být o výskytu všů v kolektivu informováni rodiče ostatních dětí. Jinak zde hrozí opětovný přenos všů na jejich odvíšené dítě z dětí, jejichž rodiče o aktuálním výskytu všů v kolektivu nevěděli. Zároveň by rodiče sami neměli dítě s výskytem dospělých živých všů do dětského kolektivu posílat a o výskytu všů u jejich dítěte školu informovat.

Odstranění dospělých všů z vlasů dítěte je možno zajistit během několika minut, takže izolace dětí nebývá v praxi nutná. Učitelé a vychovatelé musí spoléhat na svědomitost a odpovědnost rodičů.

Při hromadném výskytu všů lze v krajním případě informovat příslušné územní pracoviště protiepidemického odboru krajské hygienické stanice. Epidemiologické šetření a následná opatření v ohnisku zvýšeného výskytu všů se provádí, podobně jako u jiných závažnějších infekčních nemocí, podle §62a zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění, např. na základě hlášení lékaře, případně na žádost školky či školy či z opakovaných podnětů rodičů.

Bylo by vhodné, aby školy postup při výskytu všů upravily v provozním řádu školy.

Veš dětská

je bezkřídlý parazitický hmyz, živící se sáním krve svého hostitele (především dětí, ale napaden může být i dospělý). Onemocnění není přenosné na zvířata, veš žije pouze ve vlasech lidí a jinou potravu než lidskou krev nemůže přijímat. Pedikulóza se projevuje nadměrným svěděním hlavy způsobným bodáním a pohybem všů, proto poznat zavšivení je celkem snadné, neboť svědění kůže hlavy nutí děti ke škrábání. Prohlídkou hlavy lze nalézt stříbřitě bílá vajíčka (hnidy) přilepená nejčastěji na vlasech za ušima. Ty, na rozdíl od lupů, nelze vyčesat hřebenem. Ve vlasech je možné vidět i živé lezoucí všů. Samotné hnidy nejsou důkazem zavšivení; jsou-li alespoň 1 cm od hlavy, jsou vylíhlé nebo mrtvé. Veš není přenašečem infekčních ani jiných vážných onemocnění, škrábání ale může vést ke vzniku zánětů pokožky hlavy.

Jak se onemocnění přenáší?

Přenáší se těsným kontaktem (veš nelétá ani neskáče) osob v rodině, v kolektivu dětí zejména ve školách nebo při rekreačních pobytech. K přenosu přispívá také půjčování hřebenů, čepic, šátků, vlasových ozdob, spon, apod.

Jak se lze všů dětské zbavit?

Pokud při prohlídce hlavy zjistíme přítomnost dospělých všů, můžeme je z vlasů vyčesat hustým hřebenem (tzv. všiváčkem), a to tak, že skloníme hlavu nad umyvadlo nebo čtvrtku bílého papíru a hřebenem táhneme od týla směrem k podložce. Vyčesáváme 3-5 minut. Hnidy je možné pouze zčásti vyčesat hustým hřebenem, jednotlivé vlasy s hnidami vystříhat nebo nechat vlasy s hnidami odrůst. Přípravek, který by usmrcoval či odstraňoval hnidy, neexistuje; úplně hnidy z vlasů nedokáže odstranit žádný přípravek ani hřeben. Hnidy samičky všů přilepují jednotlivě ke kořínkům vlasů, ty se poté vzdalují od pokožky hlavy cca 0,5 mm za den, podle toho jak rychle vlas roste. Veš dětská není schopna žít ve vlasech kratších 0,8 cm.

Veš dětská vzdoruje všem běžným hygienickým úkonům, jako je česání a mytí hlavy, popř. barvení, k likvidaci všů je tedy nutné použít speciální přípravek, o němž je možné poradit se v lékárně. Při použití přípravku je nutné řídit se návodem výrobce a předejít tak případným zdravotním rizikům.

Odvšivovacím přípravkem je třeba ošetřit také hřebeny a kartáče, textilie vyprat a vyžehliti.

Jaká preventivní opatření je nutno provádět?

V případě výskytu zavšivení v dětském kolektivu je naprosto nezbytná spolupráce s rodiči (zákonnými zástupci) dětí. Učitelé nemohou sami dětem hlavy kontrolovat. Je nutné, aby rodiče prohlíželi hlavu dětem často a důkladně a tato prohlídka by měla následovat vždy po návratu dítěte z kolektivního pobytu, ať už ve škole nebo na letní či zimní hromadné dětské akci. **Zbavit děti vši je ze zákona povinností rodičů, nikoliv školy nebo samotných pedagogických pracovníků.** Dle znění § 858 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je rodič povinen pečovat o zdraví dítěte. Je tedy i povinen sledovat výskyt vši a při zaznamenaném výskytu je rovněž povinen zajistit léčbu, tj. odvšivení dítěte. K odvšivování může použít pouze k tomu účelu určené přípravky či prostředky a postupovat podle jejich návodu k použití. **Přípravky určené k hubení vši je možno aplikovat na dítě pouze při zjištěném výskytu živých vši ve vlasech.** Preventivně je možno proti vším aplikovat pouze repelentní přípravky proti vším. Před jejich aplikací není třeba ověřovat, zda je dítě zavšivené, ale i repelentní přípravky by se měly aplikovat pouze v odůvodněných případech, např. při zaznamenaném aktuálním výskytu vši v dětském kolektivu, u kamarádů, sourozenců, při kolektivních akcích dětí apod.

U dítěte, které momentálně nevykazuje známky zavšivení, je třeba po dobu výskytu vši v dětském kolektivu opakovat prohlídku hlavy alespoň každé dva dny. V případě zjištění vši dětské u dítěte je potřeba prohlédnout také ostatní členy rodiny a případně provést jejich odvšivení.

Pokud rodiče posílají do školy (popř. dalšího dětského kolektivu) zavšivené dítě opakovaně i přes upozornění školy, měla by škola informovat příslušný orgán sociální péče.